

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori, se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai, nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

23 August 1944-23 August 1970

Am intrat în al doilea pătrar de veac de la eliberarea României de sub jugul fascist. Am intrat greu încercați de calamități fără precedent, dar tari și biruitori asupra lor fiindcă și de astă dată ne-am dovedit unitari ca popor pornit fără oprire pe căile luminoase ale unei propășiri fără precedent.

Sînt vii încă în amintirea noastră — și, prin consecințele lor, încă prezente în socotelile gospodărești ale țării — inundațiile care au afectat mare parte a teritoriului național. Prăvălirile apocaliptice ale apelor ieșite din matca lor au lovit greu multe orașe și sate, au deteriorat întreprinderi industriale, au păgubit în chip nemilos șantiere de construcții și unități socialiste din agricultură, au compromis recolta de pe întinse suprafețe agricole cultivate, au năruit sau avariat locuințele a zeci de mii de cetățeni, au provocat mari daune economiei naționale și au făcut victime chiar și în rîndul populației. Pagubele pricinuite de puhoaiile dezlănțuite sînt evaluate, oficial, la circa zece miliarde lei.

Pentru acoperirea lor am primit sprijin multilateral de la guverne, organizații, instituții și particulari legați sufletește într-un fel sau altul de Patria noastră — dar, mai ales, ne-am ajutat și ne ajutam noi, pe noi înșine. Am dat — și continuăm să dăm — încă o dată un examen de solidaritate și unitate națională, de înfrățire patriotică și de identificare cu Ocîrmuirea de Stat a Republicii Socialiste România, care a conceput, dirijat și desfășurat uriașa și eroica acțiune de stăvilire a calamităților și de înlăturare cît mai grabnică și mai eficace a urmărilor lor costisitoare. În teribila încleștare cu stibiile dezlănțuite nimicitor asupra țării noastre ne-am încredințat încă o dată cît putem fi de tari ori de cîte ori ne dovedim unitari. Așa ne găsește a 26-a aniversare a zilei de 23 August, cea mai mare sărbătoare a poporului nostru, — și acesta este darul cel mai prețios pe care-l aducem prăznuirii ei: unitatea noastră întreolaltă, solidaritatea și înfrățirea tuturor fiilor țării în jurul celor ce ne călăuzesc înțelepțește, cu consecvență și competență, spre noi și bogate înfăptuiri.

*

Ne aducem aminte, parcă ar fi fost ieri...

Ne aducem aminte — cu simțăminte de recunoștință care nu se va ofili niciodată — de toate forțele care au înlesnit eliberarea României de sub jugul fascist și au promovat într-o formă sau alta construcția socialistă din țara noastră. Poporul român a devenit stăpîn la el acasă.

În îmbrățișarea recunoștinței noastre cuprindem deopotrivă forțele insurecționale muncitorești din interiorul țării și pe cei ce au făcut parte din eroica și invincibilă coaliție antibitleristă, în fruntea cărora s-au aflat Armatele sovietice. Uniunea Sovietică a purtat pe umerii ei viguroși greul războiului antibitlerist și a adus cele mai mari jertfe în luptele purtate pentru zdrobirea mașinii de război naziste.

Sîntem recunoscători apoi — și vom fi astfel de-a pururi — Armatei române. Intrarea ei în războiul antibitlerist a dus la prăbușirea frontului german în această zonă a continentului nostru și a deschis calea înaintării rapide a trupelor sovietice spre Bulgaria, Jugoslavia și Ungaria. Alături de Armata sovietică, Armata română a alungat prin lupte grele trupele germano-hortyste din Transilvania, eliberînd întregul teritoriu al Patriei și a luat parte activă la eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei.

Incepînd de la 23 August 1944 și pînă la terminarea războiului pe continentul nostru, România a angajat în acțiunile armate contra trupelor fasciste efective militare care s-au ridicat la peste o jumătate de milion de oameni. Circa 170.000 de militari români s-au jertfit în luptele contra cotropitorilor nazisti. Aproape două sute de mii de ofițeri și ostași români au fost distinși cu ordine și medalii sovietice, cehoslovace și ungare pentru viteja dovedită în lupte. Aportul României la înfrîngerea nazismului și deci la instaurarea păcii în Europa s-a bucurat de aprecieri întru totul meritate din partea opiniei publice internaționale.

*

Pomenind după cuviință pe cei ce au luptat, s-au jertfit și au murit pentru ca Patria să trăiască, noi cuprindem de fiecare dată în îmbrățișarea recunoștinței noastre și pe cei ce fără contere se străduiesc pentru ca Patria să propășească. „Fruntea” lor sînt cei pe care-i avem în fruntea țării, ocîrmuitorii Republicii noastre înfloritoare. Înțelepciunea și patriotismul lor, zelul lor exemplar și capacitatea lor constructivă, consecvența și competența lor în lucrarea de făurire a progresului obștesc, nu mai au nevoie de sublinieri ocazionale. Ele sînt evidente ale căror beneficii le culegem copios cu fiecare an care se sfîrșește, cu fiecare plan care se împlinește și se depășește. E ceea ce rezultă și din datele tehnice pe care șeful Statului român, Dl. Președinte al Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, le-a înfățișat întregului popor, într-una din primele zile ale lui iulie anul curent.

Orice țară — deci și a noastră — are de îndeplinit permanent și eficient două feluri de sarcini: naționale și internaționale.

Sarcinile noastre naționale s-au înmulțit și îngreunat pe neașteptate, ca niciodată în trecut, prin lupta ce a trebuit purtată — și mai trebuie încă — împotriva calamităților naturale care ne-au pus la grea încercare în pragul verii acesteia și pentru înlăturarea consecințelor lor costisitoare.

Acționînd cu hotărîre pentru rezolvarea gravelor probleme provocate de inundații, conducerea de Stat a reușit să asigure un ritm normal de desfășurare întregii noastre vieți economice și sociale. Pe de altă parte, ea a desfășurat simultan o vastă activitate pe plan internațional.

Realizarea de căpetenie pe plan intern este înfăptuirea normală, satisfăcătoare a sarcinilor planului de Stat pe anul 1970. În primul semestru,

producția globală industrială a fost realizată în proporție de peste 101 la sută. S-au obținut peste plan produse de un miliard și jumătate lei. Aceasta înseamnă că față de semestrul I al anului 1969, volumul producției industriale a crescut cu 12,4 la sută, depășindu-se ritmul prevăzut pentru acest an. Investițiile, planul de export și, în general, celelalte sectoare ale planului de Stat au înregistrat realizări care asigură deplina înfăptuire a prevederilor cincinalului în curs.

În agricultură, se desfășoară o muncă intensă pentru realizarea de recolte bogate. Lucrările agricole sînt executate în condiții bune. S-a asigurat o cantitate mai mare de îngrășăminte decît în anii premergători și dacă nu ar fi intervenit inundațiile catastrofale care au afectat aproape un milion de hectare, se întrevedea posibilitatea dobîndirii unor recolte deosebit de mari. Cu toate dificultățile ivite, datorită măsurilor luate pentru reînsămînțarea terenurilor calamitate și pentru îngrijirea cît mai atentă a culturilor, recolta la cerealele de vară va asigura în mod corespunzător aprovizionarea populației. Culturile de toamnă făgăduiesc, de asemenea, rod îmbelșugat.

Concomitent, înaintează pregătirile pentru noul nostru plan cincinal de Stat pe anii 1971—1975, ale cărui perspective de ansamblu au și fost supuse dezbaterii forurilor competente.

Pe plan internațional, țara noastră continuă să ducă politica de pace și colaborare cu toate statele, indiferent de așezarea lor politică și socială — în primul rînd cu statele socialiste — care ne-a cîștigat stima și încrederea tuturor popoarelor lumii. Această politică este întemeiată pe principiile respectării suveranității și independenței naționale, neamestecului în treburile interne ale altor țări. Ea este afirmată viguros atît în cadrele O.N.U.-lui, cît și în cursul frecventelor schimburi de vizite pe care le practicăm pînă la nivelul întîlnirilor între șefii de state și de guverne. Cu deosebit interes a fost întîmpinată înscrierea recentă — la cererea guvernului român — pe ordinea de zi provizorie a celei de-a XXV-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. a următoarelor două puncte: 1. „Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și efectele sale profund dăunătoare asupra păcii și securității în lume” și 2. „Rolul științei și tehnologiei moderne în dezvoltarea națiunilor și necesitatea întăririi cooperării economice și tehnico-științifice între state”.

Spicuirile de mai sus din repertoriul bogat al realizărilor țării noastre arată că mersul înainte al României socialiste — ilustrat amănunțit mai ales prin recapitulările și evocările prilejuite de a 25-a aniversare a eliberării României de sub jugul fascist, sărbătorită acum e anul, — continuă cu nestăvilite elan, cheazăuindu-ne noi victorii în munca de propășire a întregului nostru popor.

*

Mereu alături de popor ca în tot trecutul ei, Biserica noastră se bucură de toate izbînzile care îngroașe constant repertoriul realizărilor Patriei

(Continuare în pag. 4)

Biserica din Țara Românească în secolul XVIII și începutul secolului XIX

Începând cu anul 1711 în Moldova și 1716 în Țara Românească, s-a deschis o nouă epocă în istoria țărilor noastre. La cîrma țării, turcii n-au mai numit domni pămînteni, coborîtori din vechile familii ale Basarabilor și Mușatinilor, ci trimiteau greci din cartierul Fanar din Constantinopol. După numele acestui cartier s-au numit și domnii țărilor române, fanarioți, iar epoca în care au domnit ei a fost denumită fanariotă. Această epocă a durat în amîndouă țările române pînă în 1821, la mișcarea cu caracter național și social a lui Tudor Vladimirescu. Sub raport social, țările noastre au fost într-o continuă decădere și secătuire din pricina domnilor fanarioți, care se sileau ca în cursul puștinilor ani de domnie — uneori chiar și cîteva luni — să strîngă cît mai multă avere.

În privința vieții bisericești, constatăm că scaunele noastre vlădicești au fost ocupate în mai multe rînduri de ierarhi greci, e adevărat, în multe cazuri cu dragoste față de poporul român. De pildă, în toată epoca fanariotă (1716—1821) scaunul mitropolitan al Ungrovlahiei a fost ocupat de 12 vlădici, dintre care 6 greci și 6 români, la Rîmnic au fost 2 greci, iar la Buzău din 11 episcopi, 5 au fost greci. În schimb constatăm un fapt îmbucurător și anume că vlădicii nu mai erau schimbați după bunul plac al domnilor, ca în secolele anterioare, ci rămîneau în scaun pînă la moarte sau se retrăgeau spre sfîrșitul vieții. Mulți clerici greci au pătruns acum în diferite slujbe la Mitropolii sau Episcopii, la curțile domnești, fără să mai vorbim de mănăstirile închinete la Locurile Sfinte din Răsărit.

În ce privește ctitoriile observăm că domnii fanarioți ridică mai puține biserici și mănăstiri ca domnii pămînteni, ei nefiind legați cu nimic de poporul și pămîntul românesc, dorința lor fiind numai de a se îmbogăți cît mai curînd. Bisericile ridicate acum, la sate și orașe, erau de obicei ctitorii ale unor boieri, negustori, vlădici, preoți sau credincioși. Între ctitoriile domnești amintim mănăstirea Văcărești, ridicată de Nicolae Mavrocordat, mănăstirea Pantelimon, cu spital, de Grigorie Ghica, mănăstirea Sf. Spiridon Nou, de Scarlat Grigorie Ghica, toate trei în București.

Mitropolia Ungrovlahiei. Dintre urmașii lui Antim Ivireanul amintim pe mitropolitii *Daniil* (1719—31) și *Ștefan* (1731—38) sub care a continuat activitatea culturală începută mai înainte, tipărindu-se în tiparnița Mitropoliei din București numeroase cărți de slujbă, în românește.

O atenție deosebită merită mitropolitul *Neofit Cretanul* (1738—53). Acesta era grec de neam, originar din insula Creta. A venit la noi în țară ca dascăl al copiilor domnitorului Constantin Mavrocordat. În 1737 a fost făcut mitropolit al Mirelor, iar în 1738 al Ungrovlahiei, păstorind pînă la moartea sa, în iulie 1753.

În anul 1746 mitropolitul Neofit a luat parte la divanul domnesc care a hotărît dezlegarea țăranilor de brazdă, prin desființarea rumâniei. Prin aceasta se îndrepta o veche nedreptate socială. El a premers cu exemplul, dezrobind pe toți rumânii de pe moșiile Mitropoliei. Pentru ca să nu poată fi învinuit de nimeni că Mitropolia ar fi păgubită prin această măsură, a cumpărat din banii săi o moșie pe seama ei, la Pătroaia, în județul Vlașca.

În 1753 mitropolitul Neofit a luat parte la mișcarea îndreptată împotriva domnitorului Matei Ghica, care, prin impozitele și abuzurile sale, s-a făcut nesuferit în rîndul maselor largi populare.

Mitropolitul Neofit a rămas în istoria Bisericii noastre și prin două vizitații canonice pe care le-a făcut în eparhia sa și într-o parte a eparhiei Rîmnicului, prima în 1746, a doua în 1747. El a cercetat atunci o multime de sate, biserici și mănăstiri din județele Ilfov, Vlașca, Argeș și Vilcea. Cu acest prilej, pretutindeni a predicat și a dat îndrumări preoților și credincioșilor. El a lăsat și o seamă de însemnări istorice asupra bisericilor și mănăstirilor cercetate, care sînt și azi de un mare folos cercetătorilor trecutului nostru.

O grijă deosebită a arătat și școlilor de la Sf. Gheorghe Vechi din București și Academiei de la Sf. Sava. El însuși a întemeiat o școală în Pătroaia, pe moșia Mitropoliei, în 1746, în care să învețe carte copiii țăranilor, în mod gratuit. Întreținerea ei urma să se facă din venitul vămii de la tîrgul anual de 10 zile, înființat de mitropolit la Pătroaia, cu încuviințarea domnului. Școala întemeiată de el a funcționat mai bine de trei decenii.

O activitate și mai rodnică a desfășurat mitropolitul Neofit pe tărîmul tipăriturilor bisericești. S-au tipărit la București peste 30 de cărți, fie de slujbă, fie de învățătură bisericească, (între care, ediții noi din *Învățătura bisericească* a lui Antim Ivireanul și *Mărturisirea Ortodoxă* a lui Petru Movilă, *Cazanile* predicatorului grec Ilie Miniati, *Mărgăritarele* Sf. Ioan Gură de Aur etc.). El însuși a scris, în grecește, o lucrare despre *Miruit*, care a rămas însă în manuscris.

Din toate acestea, mitropolitul Neofit ne apare ca unul din cei mai de seamă mitropoliți ai Țării Românești în secolul XVIII. El s-a identificat cu năzuințele poporului nostru, a ajutat la desființarea rumâniei, eliberînd el însuși pe rumâni de pe moșiile Mitropoliei și a contribuit la ridicarea poporului prin înființarea unei școli în mediul rural.

Dintre urmașii săi amintim pe mitropolitul *Grigorie de la Colțea* (1760—87). Era român de neam, fusese egumen la mănăstirea Colțea din București, apoi eclesiarh al Mitropoliei și mitropolit al Mirelor, așa că în 1760 a fost numai mutat de la scaunul Mirelor la cel al Ungrovlahiei

Ca și înaintașii săi, mitropolitul Grigorie a arătat o grijă deosebită activității tipografice, suportînd cheltuielile de tipar la foarte multe cărți și ajutînd chiar la tîlmăcirea unora din ele. S-au tipărit în cursul păstoriei sale peste 40 de cărți de slujbă în românește, la care se adaugă cîteva lucrări în grecește. A fost ctitorul a două biserici bucureștene: Oborul Vechi și Sf. Nicolae-Vlădica, azi distrusă.

Ca mitropolit a jucat și un însemnat rol politic în cursul războaielor ruso-turcești din 1768—74. În 1769 țarina Ecaterina II a Rusiei a adresat un manifest tuturor creștinilor din țările supuse turcilor, prin care le vestea dezrobirea de sub jugul otoman cerînd să ajute oștile rusești eliberatoare. A început atunci să se înfiripeze și în țările române un curent favorabil rușilor. Ca urmare, în anul 1770 s-a alcătuit o delegație de clerici și boieri din amîndouă Principatele, care să meargă la Petrograd (azi Leningrad) să depună jurămîntul de credință față de țarină. Printre alții din delegația munteană făceau parte: mitropolitul Grigorie, arhimandriții Chesarie, viitor episcop de Rîmnic, Filaret, viitor episcop de Rîmnic și mitropolit, iar din cea moldoveană: episcopul Inochentie al Hușilor, arhimandriții Vartolomeu Măzăreanu, egumenul mănăstirii Solca și Benedict, egumenul mănăstirii Moldovița. Cele două delegații au fost primite de împărăteasă în Duminea Floriilor, episcopul Inochentie și mitropolitul Gri-

gorie rostind cîte o cuvîntare prin care cereau sprijinul Rusiei pentru țările lor.

La 13 iulie 1774 mitropolitul Grigorie a primit de la generalul rus Petru Salticov moaștele Sfîntului Dimitrie Basarabov, pe care le-a așezat în biserica Mitropoliei din București, hotărînd ca prăznuirea lui să se facă în fiecare an în ziua de 27 octombrie.

La 10 octombrie 1776, patriarhul ecumenic Sofronie a acordat mitropolitului Grigorie și urmașilor săi titlul de „locuitor al scaunului din Cezairea Capadochiei”, titlu păstrat pînă azi.

Mitropolitul Grigorie a murit la 18 septembrie 1787.

Către sfîrșitul secolului XVIII și începutul celui următor, scaunul Mitropoliei Ungrovlahiei a fost ocupat de mitropolitul grec *Dositei Filitti* (1793—1810), fost episcop al Buzăului. Acesta a căutat să ușureze greutatea materiale ale preoților, reducînd la jumătate „ploconul cîrjei”, ce se dădea la venirea în scaun a unui episcop sau mitropolit nou. A căutat să înlăture abuzurile care se săvîrșeau la orînduirea preoților și protopopilor. Sub el s-a continuat și activitatea cărturărească din trecut, tipărindu-se foarte multe cărți de slujbă și de învățătură. A fost un mare sprijinitor al tinerilor dornici de învățătură, trimițînd pe mulți din ei la studii peste hotare și ajungînd apoi oameni de seamă. În 1797 a înființat, la mănăstirea Antim din București, o școală pentru pregătirea preoților, dar la un nivel destul de redus.

O faptă de seamă a mitropolitului Dositei Filitti a fost înființarea Episcopiei Argeșului, la 1 octombrie 1793, cu județele Argeș și Olt, episcopie care a dăinuit pînă în 1949. Primul și poate cel mai de seamă episcop al Argeșului a fost *Iosif* (1793—1820), originar din Oltenia. Era un cărturar de seamă, traducînd sau îngrijindu-se de tipărirea a numeroase cărți de slujbă și teologice, în diferite centre tipografice: București, Rîmnic, Sibiu, Neamț, deci în toate țările locuite de români. Printre acestea se numără și cele 12 Minee, îndreptate și tipărite de el în 1804—5, sub îngrijirea cărturarului transilvănean Ioan Piuariu Molnar. Episcopul Iosif a fost unul dintre cei mai buni chivernisitori ai treburilor gospodărești din eparhia sa, îngrijindu-se de refacerea unor lăcașuri de închinare, ctitorind el însuși biserica din Valea Danului, de lângă Argeș.

Episcopia Rîmnicului a fost păstorită în timpul epocii fanariote de vlădici de seamă, cu alese preocupări cărturărești, despre care vom vorbi cu alt prilej. La Buzău între cei 6 vlădici români, amintim pe *Cosma Popescu* (1763—87), ajuns apoi mitropolit (1787—92).

Din toate acestea se desprinde că Mitropolia Ungrovlahiei și cele trei eparhii sufragane, au cunoscut și în cursul epocii fanariote, o stare în înflorire, în ciuda vitregiilor prin care au trecut.

Mircea Păcurariu

Cinstirea Maicii Domnului

În 15 august Biserica noastră serbează Adormirea Maicii Domnului, „cea mai cinstită decît Heruvimii și mai mărită fără de asemănare decît Serafimii, care fără de stricăciune pe Dumnezeu-Cuvîntul a născut” — cum atît de frumos spune un imn bisericesc.

Avînd în vedere darul deosebit de care s-a învrednicit, născînd trupește pe Fiul lui Dumnezeu cel veșnic și atotputernic, ceea ce mintea noastră nu va putea cuprinde niciodată, avînd în vedere viața ei curată, neprihănită, care ne poate fi mereu pildă de urmat, Biserica noastră a închinat Născătoarei de Dumnezeu, cu prilejul adormirii sale, imne deosebit de frumoase și ziditoare pentru noi creștinii, din care reținem unele ca acestea:

„Cu voia Stăpînului meu — zice Mineiul zilei de 15 august — purtătorii de Dumnezeu Apostolii de pretutindeni pe nori fiind pe sus purtați au venit la prea curatul și de viață purtătorul trup, pe care cu dragoste l-au sărutat. Iar puterile cerurilor celor mai înalte, cu stăpînul lor venind, de Dumnezeu primitorul și precuratul trup, îl petrec, de spaimă fiind cuprinse merg înainte și nevăzut strigă cetele cele mai de sus: iată împărăteasa tuturor, fiica lui Dumnezeu a venit, ridicați porțile și aceasta prea frumos o primiți, pe maica lumii celei veșnice, că printr-însa s-a făcut mîntuire la tot neamul omenesc, pe care a căuta nu putem și aceștia a-i da cinstire vrednică cu neputință este, că mărirea ei covîrșește toată mintea”.

Troparul sărbătorii Adormirii Maicii lui Dumnezeu spune și el: „Întru naștere fecioria o ai păzit, întru adormire lumea nu ai părăsit, Născătoare de Dumnezeu. Mutatu-te-ai la viață, fiind

Maica Vieții și rugăciunile tale mîntuiesc din moarte sufletele noastre”.

Sau cum spune Condacul praznicului: „Pe Născătoarea de Dumnezeu, cea întru rugăciuni și ajutor neadormită, nădejdea cea neschimbată, mormîntul și moartea nu o au ținut, căci ca pe Maica Vieții la viață a mutat-o, Cel ce s-a sălășluit în pîntecele ei cel pururea fecioresc”.

Cîntările și rugăciunile ce se cuprind în cărțile noastre liturgice, închinete Născătoarei de Dumnezeu de către imnografi și Sf. Părinți ai Bisericii noastre, exprimă simțămîntele noastre ale tuturor, precum și o seamă de învățături folosite în viața noastră creștinească. Așa de pildă, cu privire la demnitatea ei de maică a lui Dumnezeu și de fecioară neprihănită avem texte ca acestea:

„Cuvine-se cu adevărat să te fericim pe tine Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită și prea nevinovată și maica Dumnezeului nostru”. Sau: „Pe cea mărită maica lui Dumnezeu și mai sfîntă decît sfinții îngeri, fără încetare să o lăudăm cu inima și cu gura, născătoare de Dumnezeu, mărturisind-o ca pe cea cu adevărat a născut pe Dumnezeu cel întrupat și care neîncetat se roagă pentru sufletele noastre”.

În rînduiala ceasului I citim: „Cum te vor numi ceea ce ești plină de dar? Cer, că ai răsărit pre soarele dreptății? Fecioară, că ai rămas nestrucată? Maică curată, că ai avut în sfințele tale brațe pe Dumnezeu tuturor? Pe Acela roagă-l să mîntuiască sufletele noastre”.

„Toate tainele sînt mai presus de minte, toate preamărite, Născătoare de Dumnezeu. Întru cură-

(Continuare în pag. 4)

Din înțelesurile Sfintei Liturghii

Rînduiala Proscomidiei

În Biserica noastră Ortodoxă se slujesc trei liturghii: a Sf. Ioan Gură de Aur, a Sf. Vasile cel Mare și Liturgia darurilor mai înainte sfințite (zisă și a Sf. Grigorie Dialogul).

Cea mai cunoscută este liturgia Sf. Ioan Gură de Aur, care se slujește în întreg anul. A Sf. Vasile se slujește de 10 ori pe an. Liturgia darurilor mai înainte sfințită se slujește miercurea și vinerea din timpul postului Paștilor.

Liturghia Sf. Ioan Gură de Aur este aproape la fel cu aceea a Sf. Vasile, cu deosebirea că cea din urmă are unele rugăciuni mai lungi.

Atît liturgia Sf. Ioan Gură de Aur cît și aceea a Sf. Vasile cel Mare se împart în două părți mari: liturgia catehumenilor și liturgia credincioșilor.

Catehumenii erau aceia dintre necreștini care se pregăteau pentru primirea botezului. Ei nu puteau lua parte la liturghie decît pînă după Evanghelie.

Pe lîngă aceste două părți ambele liturghii mai au o parte pregătitoare care se numește Proscomidie. Partea aceasta o săvîrșește preotul singur în altar, în timpul Utreniei.

Prin Proscomidie trebuie să înțelegem rînduiala primirii din partea preotului a darurilor de pîine și vin oferite de credincioși, pregătirea acestor daruri pentru sf. jertfă liturgică și binecuvîntarea sau afierosirea lor.

Rînduiala Proscomidiei are forma și întinderea unei slujbe adevărate, totuși ea este o parte întregitoare a Sf. Liturghii, nu este ceva separat de Liturghie.

După ce preotul și-a împlinit rugăciunile în fața iconostasului, se îmbracă, se spală pe mîini, merge la masa Proscomidiei, ia în mîna stîngă o prescură, o binecuvîntează cu mîna dreaptă de trei ori peste pecetea prescurii, zicînd: „Întru pomenirea Domnului, Dumnezeului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos”. Pune apoi prescurea pe talerul de lemn și înfige copia (cuțitul, lancea) în partea dreaptă a pecetei (partea stîngă a preotului) și zice, tîind: „Ca o oaie spre junghiere s-a adus”. Taie apoi în stînga pecetei (dreapta preotului) zicînd: „Și ca un miel nevinovat înaintea celui ce-l tunde așa nu și-a deschis gura sa”. Taie apoi în partea de sus a pecetei și zice: „Întru smerenia Lui judecata Lui s-a ridicat”. Mai pe urmă taie în partea de jos, zicînd: „Iar neamul Lui cine-l va spune?” După aceasta scoate pecetea înfingînd lancea în partea de jos, zicînd: „Că s-a luat de pe pămînt viața Lui”.

Bucățița de prescură cu pecetea pe ea pe care o scoate preotul se numește agneț, adică miel, el închipuie pe Mîntuitorul Hristos, Mielul lui Dumnezeu, care s-a jertfit pe cruce și se jertfește la Sf. Liturghie. Pe agneț sînt scrise cuvintele, IS, HS, NI, KA, ceea ce însemnează Iisus Hristos învinge. Literale sînt așezate în jurul semnului crucii, care vrea să însemneze că Mîntuitorul a biruit prin patimile și moartea Lui de pe cruce. Acest semn se obține aplicîndu-se pe prescură o pecete care în Transilvania se numește „chistornic” sau „crislonic”.

După ce a scos agnețul, preotul îl așează pe sf. disc cu coaja în jos, și taie cruciș miezul, zicînd: „Junghie-se Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatele lumii, pentru viața și mîntuirea lumii”. Întoarce apoi agnețul cu coaja în sus, și cu copia înfinge în partea dreaptă unde e scris IS, zicînd: „Iar unul din ostași cu sulița coasta lui o a împuns”. Preotul ia acum în mîna dreaptă vinul și în mîna stîngă apa și toarnă în sf. potir, zicînd: „și îndată a ieșit sînge și apă și cel ce a văzut a mărturisit și adevărata este mărturisirea lui”. După ce a turnat, preotul binecuvîntează cu mîna dreaptă sf. potir, zicînd: „Binecuvîntată este amestecarea sfintelor Tale, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin”. Acoperă sf. potir cu un acoperămînt.

Preotul ia apoi a doua prescură și taie din ea o părticică în formă triunghiulară, zicînd: „Întru cinstea și pomenirea Preabinecuvîntatei, slăvitei, Stăpînei noastre de Dumnezeu Născătoare și pururea Fecioara Maria”. Această părticică o așează pe disc în dreapta agnețului, zicînd: „De față a stătut împărăteasa de-a dreapta Ta în haină aurită îmbrăcată și prea înfrumusețată”.

Preotul ia apoi a treia prescură și scoate din aceasta bucățele mici, patratre sau triunghiulare, care se numesc miride, și le așează în stînga agnețului (în dreapta preotului) și începe să le așeze cam de pe la jumătatea agnețului în jos, trei rînduri de câte trei, începînd de sus în jos în linie verticală, pomenind la fiecare miridă pe una dintre cele nouă categorii de sfinți. Sînt pomeniți în ordinea următoare: Sf. Ioan Botezătorul, Ceilalți sfinți

Prooroci, Sfinții Apostoli, Sfinții Ierarhi, Sfinții mucenici și mucenițe, Sfinții mari pustnici, Cuvioșii de Dumnezeu purtători Părinți și Prea Cuvioasele Maice, Sfinții fără de arginți, Sf. Ioachim și Ana, Sfîntul zilei, toți sfinții, autorul liturghiei pe care o săvîrșim.

Din a patra prescură scoate preotul trei miride mai mari pe care le așează sub agneț. Una e pentru arhierul locului, alta e pentru conducătorii țării, iar a treia pentru ctitorii vii. La fiecare dintre acestea zice pomenirea respectivă.

Tot din a patra prescură scoate preotul fărmituri mici pe care le așează sub părticica pentru arhieru și pomeneste pe toți vii pe care are să-i pomenească. Citește o rugăciune mai lungă pentru cei vii și face apoi pomenirea fiecăruia, zicînd: „Pomenește Doamne pe robul Tău” (roaba Ta).

Din a cincea prescură scoate preotul fărmituri mici pe care le așează sub mirida pentru ctitorii vii, face o molitfă pentru cei morți, și apoi pomenește cu numele pe toți cei răposați pe care îi are de pomenit, zicînd: „Pomenește Doamne pe adormit robul Tău” (roaba Ta).

Mai pe urmă scoate preotul o părticică mică și pentru el din a patra prescură pe care o pune unde sînt miridele pentru cei vii, sau în mijloc între cele două grupări de miride pentru vii și morți, zicînd: „Pomenește Doamne, după mulțimea îndurărilor Tale și a mea nevrednicie”...

După ce a scos toate părticelele așa cum am arătat, preotul tămîiază steluța și o pune pe disc, acoperă apoi discul și potirul cu acoperitoarele lor, zicînd la fiecare rugăciunea respectivă. Peste disc și potir pune apoi un acoperămînt mai mare, care se numește aier și pe care preotul îl pune pe spate cînd iese cu darurile. La sfîrșit tămîiază sf. daruri, se închină și zice rugăciunea Proscomidiei, binecuvîntînd cinstitele daruri.

Toată această parte constituie partea pregătitoare a Sf. Liturghii.

După cum am văzut în această parte pregătitoare a scos părticelele din prescură pentru Maica Domnului și pentru sfinți, aceștia sînt Biserica cea cerească din ceruri, biserica cea triumfătoare, care îi cîntă lui Dumnezeu cîntarea de laudă. Dar pe disc sînt și părticelele pentru cei vii care sînt Biserica cea pămîntească și luptătoare, care e unită cu Biserica cea triumfătoare prin credința și dragostea față de Dumnezeu. Pe disc avem așadar agnețul și miridele care reprezintă toată Biserica (Biserica universală) din toate timpurile și locurile, aceea mare familie a fiilor lui Dumnezeu, strînsă în jurul Capului ei nevăzut care e Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. Întreaga Biserică este de față aici la jertfa cea înfricoșată a Sfintei Liturghii.

Acțiunile de la Proscomidie își au și ele simbolismul lor foarte adînc. La Proscomidie ne este înfățișată și Nașterea Mîntuitorului și patima Sa.

Scoaterea agnețului din prescură simbolizează nașterea Mîntuitorului din Prea Sfînta Fecioara Maria. Proscomidiarul sau locul unde se săvîrșește rînduiala proscomidiei, închipuiește locul Nașterii (Betleemul). Masa proscomidiei reprezintă peștera în care s-a născut Mîntuitorul, iar discul închipuie ieslea dobitoacelor. Steluța reprezintă steaua care s-a arătat la Nașterea Mîntuitorului și care a condus pe magii de la Răsărit.

Acoperitoarele discului și ale potirului închipuie scutecele cu care a fost înfășat Mîntuitorul la Nașterea Sa.

Tămîia cu care tămîiază sfințele daruri închipuie darul de tămîie și smîrnă adus de Magi.

Patima Mîntuitorului încă ne este reprezentată foarte viu în rînduiala Proscomidiei. Copia cu care taie preotul simbolizează lancea (sulița) cu care Domnul a fost împuns în coastă de către unul dintre ostași. Scoaterea agnețului din prescură, dar mai ales tăierea lui cruciș și străpungerea închipuiesc jertfa sîngeroasă, Răstignirea Mîntuitorului.

Vinul și apa pe care preotul le toarnă în potir simbolizează sîngele și apa care au curs din coasta sfîntă a Domnului și care au devenit două izvoare ale harului dumnezeiesc: apa Botezului și sîngele Sf. Împărășanii.

Sf. Potir închipuie paharul pe care Domnul l-a folosit la Cină. Proscomidiarul închipuiește acum Golgota, iar discul reprezintă patul pe care a fost dus trupul Domnului după coborîrea de pe cruce.

Să ne dăm seama că rînduiala Proscomidiei nu este o parte a Sf. Liturghii de la care putem lipsi, ci ea este o parte însemnată de pregătire a Liturghiei, prin darurile pe care le aducem fiecare, daruri de pîine și vin, care să fie ridicate la calitatea de cinstite daruri care apoi să fie prefăcute în Trupul și Sîngele lui Hristos. Al. Moisiu

Taina Sfîntului Mir

Mirul nu este ungerea cu untdelemn ce se face în sărbători și uneori Duminica și despre care se spune miruire. Nu este nici ungerea cu untdelemn, care se face copilului înainte de a-l boteza și nici untdelemnul binecuvîntat la maslu.

Sfîntul Mir este o materie sfințită, formată din untdelemn și vin, amestecată cu peste 30 feluri de arome diferite, extrase din flori și arbori, care au un miros plăcut și o culoare limpede. Felurile materiei arată darurile multe ale Sfîntului Mir. Amestecul și sfințirea acestor materii nu le fac preoții, ci un sobor de arhierie și numai în Joia Mare, cînd se sfințesc Paștile. Atunci se sfințește mirul (pentru toate bisericile din țară) și se distribuie la episcopii și mitropolii, de unde preoții îl ridică în sticlute mici, ca să ungă după botez pe toți cei botezați.

Mirul este deci un amestec de multe arome sfințite cu care se ung: fruntea, ochii, urechile, buzele, pieptul, mîinile și picioarele celui botezat. Cînd preotul face această ungere rostește cuvintele: „Pecetea darului Duhului Sfînt” (luată din I Cor. 1, 22 și Efes. 4, 30). Iar nașul sau nașa răspunde: Amin.

Rostul acestei taine este: Cel botezat să primească darurile Duhului Sfînt, adică: Duhul înțelepciunii, al înțelegerii, al tăriei, al cunoștinței și al temerii de Dumnezeu (Isaia 11, 21), ca să trăiască în viață în dragoste, bunătate, răbdare, binefacere, blîndețe și cumpătate (Galateni 5, 22).

Botezul naște a doua oară și ridică (pe cel botezat) la starea de fiu al lui Dumnezeu. Ungerea cu Sf. Mir dă putere celui botezat ca să crească și să se întărească printr-o viață în și cu Hristos.

Tăria pe care, pe lîngă semnături, o dă sigilul unei hîrtii venite de la o autoritate ne poate sluji de asemănare pentru a putea înțelegi puterea tainică cu care se îmbracă cel botezat prin ungerea cu Sf. Mir.

Taina Mirului fiind deci întărirea, sau mai bine zis încoronarea Sf. Botez, nu se repetă. Se oficiază o singură dată, ca și Botezul.

Cine poate să vadă sau să înțeleagă cum lucrează diferitele materii care aduc puterea de creștere a plantei? Cine poate vedea cum lucrează organismul omului, pentru dezvoltarea și creșterea lui? Cine poate vedea sau înțelege cum prelucrează stomacul mamei hrana în lapte, cu care hrănește copilul? Cine poate vedea sau înțelege unde și cum se plămădește dragostea mamei pentru copil? Cu atît mai puțin se va putea vedea sau înțelege cu mîntea felul cum lucrează darurile Duhului Sfînt, pentru dezvoltarea și tăria virtuților, asupra celui ce a fost pecetluit cu Sfîntul Mir. Nu preotul dă puterea ce emană (ce iese) prin miruire și lucrează în bine pentru cel miruit, ci Duhul Sfînt. Preotul miruiește, Duhul Sfînt întărește, lucrează, sfințește! Cum? Aceasta-i taina lui Dumnezeu.

Bine — zic unii, dar unde scrie în Sfînta Scriptură că cei botezați trebuiesc și miruiți? Și unde scrie că acest mir se poate sfinți numai de un sobor de episcopi în Joia patimilor?

Este adevărat că Sfintele Evanghelii nu ne spun direct să miruim, dar Scriptura Nouului Testament ne arată limpede că Apostolii săvîrșeau această taină.

Astfel de dovezi avem la II Cor. 1, 21—22, unde scrie: „Iar cel ce ne întărește pe noi și pe voi întru Hristos și ne-a uns pe noi este Dumnezeu, care ne-a și pecetluit pe noi, dîndu-ne arvuna duhului în inimile noastre...” Tot Sfîntul Apostol Pavel scrie Efesenilor (4, 30): „Să nu întristați pe Duhul Sfînt cu care v-ați pecetluit pentru ziua răscumpărării”. Sf. Evangelist Ioan spune și el: „Voi aveți ungere de la cel Sfînt și ungerea pe care ați primit-o de la dînsul întru voi rămîne” (I Ioan 2, 20, 27).

La Faptele Apostolilor (19, 2—6) ni se spune cum Sf. Apostol Pavel, după ce a botezat niște ucenici, și-a pus mîinile peste ei și au primit Duhul Sfînt. Același lucru l-au făcut Sf. Apostoli Petru și Ioan în Samaria, unde s-au rugat pentru cei botezați de Apostolul Filip și și-au pus mîinile peste ei primind astfel pe lîngă botez și pe Duhul Sfînt (Fapte 8, 14—17).

Aceste locuri arată limpede că Apostolii celor botezați printr-o altă taină le împărțeau pe Duhul Sfînt.

În unele locuri Scriptura ne arată că Duhul Sfînt se împărțea prin Sf. Apostoli, prin ungere, iar în altele prin binecuvîntare. Se vede că tot Apostolii au înlocuit binecuvîntarea prin ungere. Pentru ce? Fiindcă numărul creștinilor se înmulțea

(Continuare în pag. 4)

Mesajul Voronețului

Am în față un mare număr de ilustrate primite din toate colțurile țării. Cunoscuții și prietenii buni au ținut să-mi lumineze locul meu de muncă, cu aceste frânturi de azur, în care se oglindește țara. Ceea ce caracterizează în mod deosebit ilustratele românești colorate este albastrul senin ce se arcuiește peste realizările noastre frumoase.

Albastrul acestor ilustrate îmi mai amintesc ceva. Această culoare este prezentă mereu în viața poporului nostru. O găsești începând cu pereții caselor de la țară, ce au rămas încă neatinși de vânturile modernismului, și până la frescele Voronețului, unde s-a concentrat ca într-un safir uriaș strălucitor.

Prin culoarea aceasta iubită de străbuni mi se pare că aceștia vreau să ne transmită un mesaj, pe care noi, urmașii lor, sîntem datori să-l descifrăm.

Mesaje luminoase ne-au mai trimis și prin alte lucruri nemuritoare, ce au ieșit din mîinile lor sfinte. Astfel, picturile de pe zidurile exterioare ale unor mănăstiri, pe lângă însemnătatea lor religioasă, ne-au mai transmis și alte aspirații ce frământau sufletul celor din timpul cînd s-au făcut acele zugrăviri, pe care în starea de atunci nu le puteau exprima altcum. Dar omul de azi, turistul secolului XX, care vizitează mănăstirile, purtat spre ele nu numai de gîndul sau sentimentul religios, vede și înțelege, pe lângă mesajul cultic, și freamătul de viață ce se oglindește puternic în aceste opere murale din venerabilele noastre monumente istorice.

Însăși încărcarea adeseori a pereților interiori și exteriori ai mănăstirilor cu picturi bogat colorate, ce par o țarină înflorită, vorbește despre sentimentul frumosului ce stăpînea cu tărie sufletul strămoșilor noștri, care au executat aceste picturi și care, cu toate asupririle și greutățile ce întîmpinau, nu vedeau viața în negru și nici nu se lăsau cuprinși de tristețe, ci cu seninul cerului în suflet și cu frumusețea țarinelor în priviri, trăiau viața plină de speranțe, cu încredere în biruința binelui și a frumosului în lume.

Nădejdea lor vie și optimismul lor înalt și curat au înflorit în picturile așternute în culori vesele și au crescut în doine și balade, precum și în liniile pline de armonie și frumusețe ce se pot vedea la toate monumentele vechi ale acestui popor, ce are adînc imprimat în ființa și sufletul lui minunat măsura lucrurilor, echilibrul și armonia.

Ivirea neîncetată în aceste picturi a unor unelte de lucru, sînt semne ale hărniciei și dragostei de muncă a străbunilor noștri, care, asemenea strănepoștilor de azi, priveau lucrul întotdeauna cu sfințenie și dragoste. Dar în același timp, scenele luate din viața de toate zilele a poporului nostru sînt o dovadă în plus, că meșterii care au realizat aceste minuni, pe care le admiră azi lumea toată, sînt rodul muncii unor făpturi răsărite din acest popor și nicidecum veniți din altă parte.

Chipul în care zugrăveau aceștia pe asupritori, așezîndu-i întotdeauna în iad, alături de diavol și de toți slujitorii lui, arată limpede cît de mare era setea lor de libertate și dreptate și cît de adînc disprețuiau pe cei ce le întunecau viața.

Dar într-o limbă și mai limpede parcă ne vorbesc bătrînii noștri, prin mijlocirea culorilor.

Este lucru știut că fiecare culoare poartă în ea un simbol puternic, prin care, ca printr-un limbaj universal cunoscut, grăiește pe înțelesul tuturor, exprimînd peste timpuri o stare sufletească, o realitate din viață.

Mesajul nevinovăției, al purității și păcii, reprezintă culoarea albă. Eroismul și spiritul de jertfă este transmis de culoarea roșie. Doliul și tristețea o vedem simbolizată în culoarea neagră. Deci toate acestea sînt tot atîtea dovezi că fiecare culoare are semnificația ei adîncă, un limbaj aparte fiecare.

Culoarea neamului nostru se pare că este acest albastru de Voroneț, prin care poporul român și-a exteriorizat sentimentele lui intime, gîndurile și caracterul său cel mai profund, inima și cugetul său. Prin această culoare strămoșii noștri au transmis generațiilor viitoare mesajul lor cel mai sfînt, cel mai adînc, cel mai puternic și curat.

Albastrul este simbolul credinței în Dumnezeu, care este „împăratul păcii” și dătătorul tuturor bunătăților. Este semnul încrederii în forțele păcii, este simbolul vremilor în care dăinuiește dreptatea, înflorește și se desfășoară fără să fie stingherită activitatea creatoare, munca sfîntă ce revarsă peste lume izvoarele belșugului, ale bunăstării și ale vieții.

Strămoșii noștri știau că aurul țarinilor lor nu se pîrguiește decît numai sub albastrul adînc și netulburat al cerului. Că munca lor pașnică se poate desfășura în deplină voie numai în umbra stindardelor albastre ale vremilor fără de vifor. Pruncii și tinerii cresc frumoși și spre viață numai în timpuri cînd nu dispăre de pe creste albastrul liniștii. Bătrînii petreceau bătrînețea în tihnă numai cînd strălucea peste țara lor azurul imens al păcii. Toate acestea i-au făcut pe străbuni, ca prin culoarea albastră, să ne transmită ca printr-un testament credința lor, încrederea lor în viață, setea lor de liniște și pace.

23 August 1944 - 23 August 1970

(Urmare din pag. 1)

socialiste și sprijinește loial, cu mijloacele ce-i sînt proprii, progresul obștească material și spiritual. Preoții și credincioșii ei, participanți direcți și sîrguincioși la munca de zidire nouă a întregului nostru popor, au salutat cu nefățărîță satisfacție, între alte, măsurile luate de Ocîrmuirea de Stat pentru statornicirea unor norme de conviețuire socială bazate pe respect reciproc, atitudine umanitară față de semenii, corectitudine și hărnicie în activitatea creatoare a fiecăruia dintre noi, cinste și omenie în viața particulară și obștească — și în atitudinea față de bunurile obștești —, măsuri menite să ne agonisească și asigure climatul cel mai propice pentru îndeplinirea cu succes a îndatoririlor ce le avem ca cetățeni ai României socialiste.

Recent, Biserica noastră și-a adus generos ofranda ei de participare efectivă la măsurile luate de Ocîrmuirea țării în scopul stăvilirii inundațiilor și a înlăturării consecințelor lor, dovedind încă o dată, practic, că ea se identifică întru totul cu năzuințele obștești în spre o viață din ce în ce mai bună.

Încredințată fiind că progresul este viață nouă, prielnică celor ce și-o făuresc și au parte de beneficiile ei, iar viața cea nouă o făuresc oamenii noi și înnoiți, Biserica noastră desfășoară — pe căile și cu mijloacele ei — o susținută acțiune de educație socială a clerului și credincioșilor ei, înlesnindu-le astfel înțelegerea superioară a vremurilor mari ce le trăim și participarea lor la cucerirea izbînzilor care fac faima României socialiste.

Mai presus de toate — încrezătoare în ajutorul lui Dumnezeu și în capacitatea creatoare de valori pe care „unirea duhului în legătura păcii” (Efes. 4, 3), o augmentează și o susține în orice țărîm vital, nu numai în cel religios, — Biserica noastră nu va conțeni să contribuie la cimentarea unității noastre obștești în jurul Ocîrmuirii țării, căci aceasta este chezașia tăriei noastre de astăzi și a înfăptuirilor noastre de mîine.

T. R.

Taina Sfîntului Mir

(Urmare din pag. 3)

iar Sf. Apostoli ne mai putînd ajunge pretutindenea să binecuvinteze pe cei botezați, au încredințat episcopilor și preoților așezați de ei sarcina împărtășirii Duhului Sfînt, nu însă prin punerea mîinilor, ci prin ungerea cu mir sfințit.

Așa practicăm și noi azi, cum învață sinoadele, cum a practicat Biserica noastră de la întemeierea ei, adică de aproape două mii de ani, împărtășind Duhul Sfînt celor botezați prin ungerea cu Sfîntul Mir, sfințit de episcopi.

Să nu plecăm deci urechea la cei ce ar căuta să ne învețe altfel despre Sfintele Taine, deci și despre Sfîntul Mir, ci să căutăm să valorificăm, să folosim darurile Sf. Duh, orientînd toate mădulele noastre: privirea, ochii, mîinile, picioarele etc. spre tot ceea ce este de folos semenilor și bineplăcut lui Dumnezeu.

T. Radu

Acest mesaj, mesajul lor cel mai curat mi se pare că cei de azi l-au înțeles mai bine decît oricare generație de pînă acum.

Optimismul, năzuința spre progres și bucuria, sînt caracteristicile generației noastre tinere.

Setea de cultură, de învățătură, dragostea de artă și de știință, sînt tot atît de vii în sufletul tînarului ca și în al bătrînului, cum au fost în sufletul celor ce au smălțuit culorile tinereții, Voronețul.

Libertatea, dreptatea, munca și pacea sînt punctele cardinale după care se orientează viața în Patria noastră în acești ani.

Strămoșii noștri se pot odihni liniștiți în mormintele lor că nepoții le-au înțeles mesajul și-l slujesc cu tărie, îndreptîndu-și pașii prin el, cu spor, spre luminile viitorului. Arhim. I. Chira

Cinstirea Maicii Domnului

(Urmare din pag. 2)

ție fiind pecetluită și întru feciorie păzită, maică te-ai cunoscut cu adevărat, născînd pe Dumnezeu cel adevărat. De mari daruri te-ai învrednicit, fecioară, maică cinstită a lui Dumnezeu, căci ai născut pe unul din Treime, Hristos dătătorul de viață, pe mîntuirea sufletelor noastre.”

În catavasia Înălțării Domnului se spune:

„Bucură-te împărăteasă maică, gloria fecioriei, că toată limba cea binevoitoare vorbind nu te poate lăuda după cuviință, ci se întunecă toată mintea a cunoaște nașterea ta. Pentru aceasta într-un gînd te mărim.”

Simțămîntul de nădejde și de încredere nețărîmîrită în puterea și ocrotirea Maicii Domnului este exprimat astfel:

„Ușa milostivirii deschide-o nouă, preabinecuvîntată născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci prin tine să ne mîntuim din nevoi, că tu ești mîntuirea neamului creștinesc.”

„Ceea ce ești rugătoare fierbinte și zid nebiruit, izvor de milostivire și lumii scăpare, vino degrab și ne mîntuiește din nevoi, ceea ce ești singura grabnică folositoare.”

Simțămîntele de umilință, cu care ne îndreptăm prin cîntările Bisericii către Maica Domnului, le exprimăm în graiuri ca acestea:

„Mare este mulțimea greșelilor mele, Născătoare de Dumnezeu, la tine scap, Curată, mîntuire trebuindu-mi. Cercetează neputinciosul meu suflet și te roagă Fiului Tău și Dumnezeului nostru să ne dea iertare de greșale, cea ce ești singura binecuvîntată. Bucuria celor întristați și folositoare celor asupriți, dătătoare de hrană celor înfometate, mîngiere și ajutor celor străini, toiașul bătrînelor, cercetarea bolnavilor, acoperămint și sprijin celor neputincioși ești tu, Maica lui Dumnezeu Celui Prea Înalt. Neavînd îndrăzneală pentru păcatele noastre cele multe, tu pe cel născut din tine roagă-l, Născătoare de Dumnezeu Fecioară, căci mult poate rugăciunea mamei spre împlînzirea Stăpînului. Nu trece cu vederea rugăciunea noastră, Prea Curată, că milostiv este și poate să mîntuiască cel ce bine a voit cu trupul a pătimi pentru noi.”

Este bine să luăm aminte și la această rugăciune către Maica Domnului, pe care s-o rostim cît mai des, seara la culcare și dimineața la scolare:

„Născătoare de Dumnezeu Fecioară, bucură-te ceea ce ești plină de dar, Marie, Domnul este cu tine. Binecuvîntată ești tu între femei și binecuvîntat este rodul pîntecelui tău, că ai născut pe Hristos Mîntuitorul sufletelor noastre. Prea sfîntă Marie, Maica lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi păcătoșii, pentru sfințirea și întărirea familiilor noastre a poporului tău și a păcii în lume.

Păznuind Adormirea sa cea întru fericire, se cuvine deci ca, rugîndu-ne lui Dumnezeu cel ce toate le umple de lumină, să cinstim după cuviință și pe Maica Domnului, ca cea mai aleasă dintre Sfinți.

S-o preacinstim însă nu numai cu cîntări, ca cele pe care le-am amintit mai sus, ci mai ales urmîndu-i pilda de curățenie și de iubire fierbinte pentru Fiul ei după trup, Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos.

Pr. Avram Petric